

NGHIỆO

HỒI KÝ CỦA
MỘT TIẾN SĨ
LỚN LÊN Ở
KHU Ổ CHUỘT

KATRIONA
O'SULLIVAN

Hoàng Mi dịch

NHÀ XUẤT BẢN
THẾ GIỚI

#mẹ đơn thân

#vô gia cư

#ngược đãi

#mồ côi

#nghịên ngập

#nghèo đói

HỘI ĐỒNG CỐ VẤN XUẤT BẢN

Đoàn Đức Thuận – Phó Viện trưởng
Viện Nghiên cứu Chiến lược Thương hiệu
và Cạnh tranh (BCSI)

Trần Hồng Quang
CEO HQBC Consulting & Investment

Nông Vương Phi
CEO Công ty Phi&P

Nguyễn T. Quỳnh Trang
Phó Chủ tịch CSMO

TS. Ngô Công Trường
Nhà sáng lập Công ty Tư vấn và Giáo dục
J&P Global

Lê Quốc Vinh
Chủ tịch LeBros

Nguyễn Đình Thành
Đồng sáng lập Elite PR School

Lê Hồng Phúc – Phó Chủ tịch Hội
các Nhà QTDN Việt Nam
Chủ tịch CLB Nhân sự Việt Nam

Phan Minh Thu
Chuyên gia Phát triển Thương hiệu
Trưởng ban Nội dung CSMO miền Bắc

Nguyễn Cảnh Bình
Chủ tịch HĐQT Alpha Books

ĐỘI NGŨ TRIỂN KHAI ALPHA BOOKS

Phụ trách sản xuất: Bùi Hà – Đặng Ly
Điều phối viên: Thùy Chi
Thiết kế bìa: ducchien_
Trình bày: Mỹ Mây

Thư ký xuất bản: Thủy Nguyễn
Bản quyền: Xuân Hồng
Phụ trách marketing: Chu Đức Tấn

Alpha Books không chỉ xuất bản sách – chúng tôi đồng hành kiến tạo tri thức
quản trị và kinh doanh, khơi dậy nội lực Việt từ tinh hoa thế giới

Dành tặng tôi năm bảy tuổi.

Có tôi đây rồi.

Lời giới thiệu

(cho bản tiếng Việt)

Tiến sĩ Katriona O’Sullivan sinh ra trong một gia đình nghèo đông con gốc Ireland sống tại Coventry (Anh), cả cha và mẹ của bà đều nghiện ma túy nặng. Bà từng bị xâm hại tình dục năm mười tuổi, sinh con năm mười sáu tuổi, trải qua thời gian dài sống vô gia cư và chật vật làm đủ mọi loại công việc để nuôi con.

Năm hai mươi tuổi, nhờ sự hỗ trợ của Chương trình Dự bị Đại học Trinity, bà trúng tuyển vào Đại học Trinity. Tại đây, bà hoàn thành xuất sắc chương trình Cử nhân tâm lý học và nhận học bổng tiến sĩ.

Nghèo là câu chuyện về tuổi thơ thiếu thốn và bất ổn của bà, cũng là một hành trình thoát khỏi vũng lầy của nghiện ngập, bạo lực, tổn thương; một cuộc vật lộn sống còn mà đôi khi người ta không hề có lựa chọn. Những trang viết của bà trần trụi, dữ dội, đầy những hành xử bất nhẫn giữa người với người – với

những đứa trẻ lẽ ra phải được chăm sóc yêu thương – không khỏi làm cho người đọc cảm thấy đau đớn.

Với góc nhìn của người trong cuộc, những ký ức lộn xộn chất chồng, những cảm xúc đan xen giằng kéo mà để ghi lại được nó, tác giả đã phải trải qua vô vàn day dứt, như chính bà đã viết, “có những ký ức tôi muốn giữ gìn” nhưng “cũng có những ký ức tôi muốn buông bỏ, những ký ức mà tôi thấy khó nói ra lời. Những ký ức đè nặng lên tôi. Tôi muốn kể về những điều đó để tôi có thể bỏ lại chúng đằng sau và bước tiếp.”

Với tác giả cũng như với chúng tôi – những đơn vị xuất bản – việc công bố cuốn sách này không phải để cổ xúy những hành vi lệch lạc trong sách, cũng không phải để phán xét các bậc làm cha làm mẹ hay đổ lỗi cho những bên khác có liên quan; việc xuất bản cuốn sách nhằm đưa lại cho độc giả một cái nhìn về đời sống thật đầy những cám dỗ, bất công, bạo lực và bất bình đẳng xã hội, những số phận con người chỉ vì một lần yếu đuối mà vĩnh viễn ở trong bóng tối.

Nhưng cũng có người đã thoát ra được khỏi nó, tìm được ánh sáng cuối đường hầm, như hành trình của Tiến sĩ Katriona được bà kể lại trong cuốn sách này. Xin được trích lại lời bà:

“Tôi là con chim phượng hoàng duy nhất, người duy nhất trong hai chúng tôi sẽ thoát ra khỏi mớ hỗn độn này. Những nỗ lực thay đổi, những bài học và cả cuộc tháo chạy khỏi vũng bùn hôi thối nơi tôi sinh ra, tất cả sẽ chỉ dành cho mình tôi.”

Xin trân trọng giới thiệu cùng độc giả hành trình của con phượng hoàng tái sinh từ tàn tro của một cuộc đời tưởng như đã vụn vỡ bởi nghiện ngập, bạo lực và nghèo khó. Hy vọng cuốn sách sẽ truyền cảm hứng cho bất cứ ai đang tuyệt vọng, những ai đang chìm sâu trong bóng tối của nghèo đói, bất công, không lối thoát. Các bạn sẽ như Tiến sĩ Katriona O’Sullivan, một ngày nào đó kể lại những khổ đau cuộc đời chỉ để bỏ tất cả lại phía sau, và bay lên như cánh phượng hoàng.

Công ty Sách Alpha

Lời mở đầu

** Để bảo vệ sự riêng tư, tên của một số nhân vật trong cuốn sách này đã được thay đổi, bao gồm các anh chị em của tôi. Tôi cũng đã thay đổi một số chi tiết nhận dạng.*

Tôi và bố đều đã nghe rõ lời bác sĩ. Nhưng khi chúng tôi vừa bước xuống hai tầng cầu thang và ra đến sảnh ngoài, bố tôi đã “trở mặt”.

Bác sĩ chuyên khoa ung thư đã nói, “Tony, nếu bỏ thuốc lá từ bây giờ, ông sẽ có nhiều cơ hội chiến thắng căn bệnh này.”

Bố rút một điều thuốc ra ngay khi chúng tôi vừa bước chân ra cửa. Ông châm lửa, nhét bật lửa vào lại hộp thuốc Benson, rồi đút vào túi áo sơ mi. Bố tôi lúc nào cũng mặc áo sơ mi kẻ caro cộc tay.

Tôi nhìn ông, không thể tin nổi. Ông nhận ra ánh mắt của tôi, liền hất cằm, ưỡn vai, rít một hơi thuốc thật sâu rồi nhả khói ra bằng mũi.

“Bố...”

Ông đổi cách cầm, chuyển điều thuốc từ kẹp giữa hai ngón tay sang giữa ngón trỏ và ngón cái. Ông lại ưỡn rộng vai thêm lần nữa, đứng thẳng người. Bố tôi không cao, nên ông thường làm thế để khiến mình trông cao hơn khi bị dồn vào thế phải phòng thủ.

“Bác sĩ bảo bố phải bỏ thuốc lá mà,” tôi nói.

Thế nhưng ông lắc đầu, mím chặt môi. Ông nhìn đi chỗ khác.

“Không, đó không phải điều bác sĩ nói.” Bố tôi vốn khéo nói. “Chỉ là bố phải giảm hút một chút thôi, thế là đủ rồi.”

Chúa ơi.

Tony O’Sullivan, bố tôi, ra đi chưa đầy một năm sau đó.

Nhưng tôi đã mất bố ngay từ khoảnh khắc đứng ở sảnh đó rồi. Khi đứng ngay ngoài cổng viện, giữa làn khói thuốc và sự chối bỏ thực tại của ông, đối với tôi, mọi chuyện đã kết thúc. Tôi có thể nói là mình đã suy sụp nhưng không, đó không phải là sự thật. Tôi đã “bung ra”, như những sợi cáp khổng lồ giữ cầu bị bật tung trong một trận động đất. Hàng nghìn sợi dây, tất cả những kết nối nhỏ bé mà tôi đã tạo ra với người đàn ông này, lặng lẽ đứt lìa từng sợi, từng sợi một.

Tất cả những con người tôi từng là – tôi lúc ba tuổi, tôi lúc bảy tuổi, và tôi lúc mười lăm tuổi – tất cả đều đứng đó nhìn ông chăm chăm, cuối cùng cũng nhận ra và thấu hiểu.

Ông chẳng hề quan tâm.

Chúng tôi là những đứa trẻ *không* được yêu thương, ông chẳng hề bận tâm.

Không điều gì quan trọng với Tony O'Sullivan cả. Tôi cũng thế, đứng trước bệnh viện tan nát cõi lòng vì hay tin bố bệnh nặng và nhận ra ông vẫn định hút thuốc cho đến chết. Không ai quan trọng với ông và không bao giờ có ai cả. Không phải đám con cái chúng tôi, không phải mẹ tôi, không phải tuổi thơ hay những tháng ngày khốn khó của chúng tôi, không một điều gì hết. Ngay khoảnh khắc đó, không điều gì quan trọng với bố tôi ngoại trừ điều thuốc trên tay. Ông biết điều đó, và tôi cũng biết. Tất cả những gì chúng tôi từng trải qua – khốn nạn thay – đều chẳng có nghĩa lý gì với ông. Không gì cả, không ai cả.

Bố tôi là một người nghiện.

Và khi tất cả những mối gắn bó hão huyền tôi tự dệt nên bằng ảo vọng xoắn lại rồi đứt lìa, tôi bị bỏ lại ở bờ bên kia, xa cách chưa từng thấy với người đàn ông bất khả văn hồi này, với một cuộc đời lãng phí cả

trí tuệ và tâm hồn. Người đàn ông mà tôi đã dành cả đời để yêu thương đến tuyệt vọng.

Ông sống chỉ vì những cơn nghiện. Những điều thuốc đó, giống như heroin, rượu và đàn bà – những cơn nghiện chính là bản ngã của bố tôi.

Ông búng tàn thuốc rơi xuống đất ngay giữa hai chúng tôi. Tôi nhìn vào đó. Sẽ không có khoảnh khắc giác ngộ nào cả, không bao giờ có đối với Tony. Ông cứ thế rơi tự do vào ngọn lửa này đến cuối đời. Tôi hoàn toàn bất lực. Ông chẳng thể nào tái sinh từ đống tro tàn.

Tất cả những điều này, tất cả mọi thứ, đều vô nghĩa. Tôi là con chim phượng hoàng duy nhất, người duy nhất trong hai chúng tôi sẽ thoát ra khỏi mớ hỗn độn này. Những nỗ lực thay đổi, những bài học và cả cuộc tháo chạy khỏi vũng bùn hôi thối nơi tôi sinh ra, tất cả sẽ chỉ dành cho mình tôi. Chỉ tôi mà thôi.

Chỉ mình tôi.

Và đó là điều buồn nhất tôi từng biết trong đời.

01

Có những ký ức tôi muốn giữ gìn. Những ký ức khiến tôi vui lòng mỗi khi kể ra. Đó là những ngày hè được ngồi ở ghế sau chiếc Cortina màu xanh lá của bố, ngắm nhìn phần gáy của ông, mái tóc xoăn dày, kính xe hạ xuống, cánh tay nâu rám nắng của ông gác lên thành cửa với điều thuốc kẹp hờ giữa các ngón tay. Làn gió phả vào mặt tôi mát rượi như một chiếc quạt máy, quất tóc tôi vào hai má. Băng cát-xét của bố đang chạy, cả nhà cùng hát theo. Chiếc nhẫn vàng trên tay bố gõ lách cách vào thành kim loại.

Nhưng cũng có những ký ức tôi muốn buông bỏ, những ký ức mà tôi thấy khó nói ra lời. Những ký ức đè nặng lên tôi. Tôi muốn kể về những điều đó để tôi có thể bỏ lại chúng đằng sau và bước tiếp.

Năm sáu tuổi, tôi đứng trước cửa phòng ngủ của bố mẹ và nhìn vào bên trong. Mắt tôi chưa kịp thích nghi với ánh sáng, nên lúc đầu tôi chẳng thể hình dung nổi thứ gì đang hiện ra trước mắt mình.

Rồi tôi nhìn rõ.

Bố tôi nằm nghiêng trên giường. Chiếc quần jeans tuột xuống một nửa, để lộ cả bụng. Khắp da thịt ông chằng chịt những vết thâm đen và một vết bầm tím đang lan rộng trên bắp đùi, cắm chặt ngay giữa là một ống tiêm nhựa – loại ông thường chích vào cánh tay. Phần ống tiêm thông xuống, lủng lảng vì bị mũi kim ghim chặt.

Tôi đứng nhìn trần trời. Chiếc giường ông nằm ố vàng vì nước tiểu và một tia nắng chiếu ngang sàn qua tấm rèm cũ đang kéo kín, cắt ngang và soi rõ cơ thể ông. Những hạt bụi li ti lơ lửng trong ánh sáng.

Mặt ông quay về phía tôi.

Chết rồi sao?

Tôi có nói to điều đó không nhỉ? *Chết rồi sao?* Tôi nghĩ mình đã nói to nhưng tôi cũng không chắc. Âm thanh ấy cứ lớn vồn xung quanh và tôi chẳng thể nghe rõ giọng nói của chính mình giữa tiếng trống ngực đang đập thình thịch.

Nghĩ lại thì chắc là tôi đã gọi thất thanh vì ngay sau đó, John Bean, bạn của bố, lao rầm rầm vào nhà. Chú ấy sải chân ba bậc một lên cầu thang, vừa vội vã choàng chiếc áo len vào người vừa lao nhanh qua hành lang. Chú đẩy tôi ra sau lưng và bước vội vào phòng ngủ, liên tục gọi tên bố tôi.

“Này, Tony, này này, Tony...”

“Bố cháu đã chết rồi ạ?” tôi hỏi.

John Bean vội vã lao băng qua tôi, chạy thực mạng xuống cầu thang và biến mất hút ngoài phố.

Bố tôi, Tony O’Sullivan, sinh ra ở Ireland. Chẳng ai biết gì về năm năm đầu đời của ông. Chúng tôi chỉ biết ông bị mẹ ruột bỏ lại ở trường giáo dưỡng Goldenbridge đầy tai tiếng và ông ở đó cho đến năm năm tuổi. Sau đó, ông được vợ chồng Jim và May O’Sullivan nhận nuôi và đưa về sống tại nhà họ ở Clontarf. Hai người không có người con nào khác. Ông nội Jim của tôi là một công chức mặc dù ông từng học y khoa tại Đại học UCD. Ông là một người sùng đạo, đi lễ mỗi ngày và luôn đọc tờ *Irish Times* không sót từ nào.

Bố tôi kể rằng khi ông nội hấp hối, bố đã hỏi ông về cội nguồn của mình. Ông nội nói rằng người bác gái của bố, sơ Francis Xavier (chị gái của ông nội), chính là mẹ ruột của bố. Bố tôi đã biết người bác này từ thuở nhỏ, qua những buổi họp mặt gia đình diễn ra mỗi năm một lần. Vào những dịp đó, bà luôn rất hào phóng tặng quà cho bố nhưng bố nói rằng những lần tiếp xúc với bà luôn khiến ông cảm thấy bất an và căng thẳng.